

İZOLLU(KALE)'NUN KISA TARİHÇESİ

Halk arasında ve Osmanlı devleti kayıtlarında İzollu olarak geçen Kale ilçesi, Fırat havzasında olması sebebiyle çok eski bir yerleşime sahip olmuş ve Malatya'nın tarihi içerisinde önemli bir mevki olmuştur. Osmanlı dönemi kayıtlarında Cubas Nahiyesi olarak geçen bu yerleşim yerinin kuzeyinde Kömri nahiyesi ile arasında Fırat nehri sınır teşkil etmiştir. Batısında Şehir ve Kasaba nahiyeleri, güneyinde Kahta kazasına bağlı Şure-ili nahiyesi ve doğusunda Harput sancağı yer almakta idi.[1]

Bilinen en eski yerleşiminin M.Ö.7000 yılına kadar gittiği, yörede bulunan ve bugün Karakaya Baraj Gölü suları içerisinde kalan Caferhöyük kurtarma kazıları sırasında okunan taş kitabeden anlaşılmıştır.[2] Karakaya barajının 1979 yılında yapılmaya başlanmasından sonra, Fransız arkeologlar Jagues Cauvin ve Oliver Aurenche başkanlığında Caferhöyük'te başlatılan kurtarma kazılarında üst katmanlarda Tunç çağı ve alt katmanlarda ise kemiksiz Neolitik dönemlere ait kalıntılar saptanmıştır. İzollu olarak bilinen mevkinin Kömürhan kısmında bulunan bu eski yerleşim yerinde, o yöre insanının Paleolitik mağaralardan çıkıp, ilk defa tarım ve hayvancılıkla uğraştıkları ve yerleşik köy hayatına başladıkları anlaşılmıştır.[3] İzollu yöresinde ilk yerleşimleri ve yerleşik hayata geçilerek tarımsal faaliyetlerin yapıldığı bir höyük olan Caferhöyüğü, Malatya'nın yöresinin ilk tarım köyü olarak bilinmektedir.

Kömürhan köprüsü yakınında yaklaşık 34m suyun altında kalan İzollu Yazıtı, dik bir kaya üzerine 15-20 cm derinliğinde kaya oyulmak suretiyle ana kaya üzerine kazılarak yazılmıştır. Bu yazıt Urartu kralı III.Sarduri(M.Ö.750-733)'ye ait olup, Urartu tarihine önemli bir ışık tutmaktadır. Bu yazıtta Urartu kralının şu ifadeleri kullandığı görülmektedir.[4]

“Tanrı Haldi ilerledi, onun silahları öldürücüdür. Sahu'nun oğlu Hilarua da Meliti Alhililerin ülkesinin kralı, Argisti'nin oğlu, Sarduri'nin önünde baş eğdi. Haldi güçlüdür. Haldi'nin silahları güçlüdür. Argüsti'nin oğlu Sardure ilerledi. Sardure şöyle der; Fırat pürüzsüzdü, oradan karşıya geçen hiç bir kral yoktur. Ben Tanrı Haldi'ye dua ettim. Urartu tanrıları Teişeba'ya, Şivini'ye dua ettim. İstekte bulundum. Tanrılar beni dinlediler. Bana yol açtılar. Tümeiski önünde askerlerimin arasında karşıya geçtim. Aynı günde ülkeye doğru ilerledim...”

İZOLLU ÇOK PROGRAMLI ANADOLU LİSESİ

İzollu lisesi binası 1988 yılında tamamlanmış ve 1988-1989 öğretim yılında eğitim- öğretime açılmıştır. Kumluyazı Ortaokulu Fen Bilgisi öğretmeni Abdurrahman ÇİĞRİK Müdür Vekili olarak okulu eğitim ve öğretime başlatmıştır. Lise bünyesinde Ortaokul ile beraber 90 öğrenci ,4 öğretmen ile eğitim öğretime başlayan İzollu lisesi öğretmen yetersizliğinden dolayı boş geçen dersler yaz tatilinde yoğunlaştırılmış kurs ile telafi edilirdi.Ulaşım şartları ve barınma sorunu öğretmenlerin tayin istemesine neden oluyordu. 1990 yılında Kale'nin ilçe olmasıyla Kaymakamlık ile işbirliğine gidilerek ücreti Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından karşılanması suretiyle Belediye arabalarıyla öğrenciler taşınmaya başlandı.Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından öğrencilere öğlen yemeği verilmeye, öğrenci sayılarının artmasına,İlçemizin diğer ilçelere göre ulaşımının daha kolay olması öğretmenlerin okulumuzu tercih etmelerine neden olmuş ve son yıllarda branş öğretmenlerinin tam olması her geçen gün eğitim ve öğretimde kalitenin daha da neden olmuştur.

Okulumuz ilk mezunlarını 1990-1991 öğretim yılında verdi . O yıl iki öğrencimizin üniversiteyi kazanması (Metin ARSLAN –İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi , Özer ÖZTOP –Karadeniz Teknik Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği) İzollu Halkı üzerinde olumlu etki bırakarak eğitim ve öğretime önem vermelerini sağlamıştır. Yörenin dağlık ,yerleşimin dağınık olması nedeniyle özellikle kız öğrencilerin okula gönderilmesinde veliler tarafından tereddütle karşılandığı , bunun aksine erkek öğrencilerin kızlara oranla daha fazla gönderildiği ,ancak son yıllarda Taşımali Eğitimin başlaması kız öğrencilerin sayısında artışlara neden olmuştur.Bu olumlu gelişmeler il genelindeki okulumuzun başarısını artırmıştır.

Son yıllarda İstanbul da ticaretle uğraşan yöre zenginlerinin kurmuş oldukları İzollu Kültür Dayanışma ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı ile işbirliğine gidilerek okulumuza bir adet bilgisayar başışı , her öğretim yılının başında tüm öğrencilere dağıtılmak üzere kırtasiye ,yıl sonu mezunlarından birinci ,ikinci ve üçüncü gelenlerine para ödülü, Üniversiteyi kazananlara karşılıksız burs verilmesi sağlanmış, bu olumlu gelişmeler öğrencileri teşvik ettiği gibi veliler üzerinde olumlu etkiler bırakarak ilköğretim sonrası çocukların liseye devamını sağlamıştır. Çocuğunu okula gönderemeyen veliler için maddi imkansızlıklar bahane olmaktan çıkmıştır.

1998 tarihinden itibaren İzollu İ.Ö.Okulu da binamızda eğitim görmektedir.4+4+4 Kesintisiz Eğitim Sistemi çerçevesinde 2012 yılında Kale İmam Hatip Ortaokulu 1 Derslik ile aynı binada Eğitim-Öğretime açılmıştır. 2014 Aralık ayında İlkokul ve ortaokulun yeni binasına taşınmış,bina dahilinde İzollu Çok Programlı Anadolu Lisesi ve Kale İmam Hatip Ortaokulu Eğitim-Öğretime halen devam etmektedir.

KAYNAKÇA:

- [1] Göknur Göğebakan, XVI.Yüzyılda Malatya Kazası(Basılmamış Doktora Tezi), Malatya 1998, s.28
- [2] Malatya 1996 Yıllığı, s.20
- [3] Mevlüt Oğuz, Malatya Tarihi ve Sosyo-Ekonomik Durumu, İstanbul 2000, s.39
- [4] M.Oğuz, a.g.e., s.40